

Фінансова діяльність. Виплата дивідендів акціонерам – розподіл прибутку між власниками. Обслуговування боргових зобов'язань – сплата відсотків за кредитами та позиками. Формування резервного капіталу – створення фінансової «подушки безпеки».

Оптимізація фінансових ресурсів – це процес ефективного управління фінансами підприємства з метою забезпечення його стабільного розвитку, підвищення прибутковості та мінімізації фінансових ризиків.

Ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає:

- Раціональне планування та контроль витрат.
- Оптимальне співвідношення власного і залученого капіталу.
- Мінімізацію фінансових ризиків.
- Використання сучасних методів фінансового менеджменту (бюджетування, фінансовий аналіз тощо).

Таким чином, формування та використання фінансових ресурсів є важливим аспектом управління підприємством. Оптимізація фінансових потоків дозволяє забезпечити стабільний розвиток, підвищити рентабельність та забезпечити фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Бражник Л.В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. Економіка і суспільство. Фінанси, гроші і кредит. 2018. №14. С. 778-783. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/111.pdf
2. Джерелейко С., Лопатовський В., Шпильовий В. Дефініція понять «фінансові ресурси» та «грошові кошти»: Innovation and sustainability. 2022. №2. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.131.138>
3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л.Г.Ліпич Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 768 с.
4. Масюк Ю. В., Шкода А.В. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Економіка та суспільство. 2021. №34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/994/953/>

Єчина Д. С., здобувач освіти,
науковий керівник: **Постольна Н. О.**, викладач,
ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПРИБУТКУ, ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ

Прибуток - показник фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань [2]. Саме прибуток є однією з найважливіших економічних категорій, що впливають на успішність підприємства.

Насправді, формування та розподіл прибутку залежить від великої кількості факторів: ефективності його фінансової діяльності, галузі господарства, установлених законодавством умов щодо фінансових результатів, природних умов, собівартість продукції тощо.

Прибуток поділяють на бухгалтерський та економічний. Економічний прибуток включає в себе різницю між загальним виторгом і всіма витратами. До загальних витрат

входять як внутрішні, так і зовнішні витрати, тобто витрати на ремонт, оновлення робочого обладнання, устаткування тощо.

Згідно з Господарським кодексом України: Держава може впливати на вибір суб'єктами господарювання напрямів та обсягів використання прибутку через нормативи, податки, господарські санкції відповідно до законодавства [2]. Також кодекс передбачає можливість вилучення прибутку, одержаного суб'єктом господарювання внаслідок порушення законодавства, через стягнення з суб'єкта господарювання штрафу або через накладення певних санкцій.

Отже, держава може впливати на формування та розподіл прибутку, управління ресурсами, конкуренцію, соціальну відповідальність підприємства тощо.

Прибуток не лише забезпечує стійкість фінансів на підприємстві, а й виконує функцію основного джерела розвитку. Певні фактори впливають на процес отримання прибутку через зміни: підвищення рівня автоматизації обладнання та його якості, використання нових та якісніших матеріалів, вдосконалення технології вироблення продукту, підвищення кваліфікації та продуктивності праці.

Прибуток виконує кілька функцій: функція оцінки, розподільча, стимулююча та інвестиційна. Функція оцінки являє собою ефективне оцінювання прибутку господарської діяльності. Розподільча функція використовується для розподілу чистого доходу при формуванні прибутку. Стимулююча функція виконує дії формування прибутку через різні фонди. Інвестиційна функція грає роль економічної моделі, що залежить від інвестицій і динаміки.

Розподіл прибутку може здійснюватися за кількома напрямками: внутрішнім та зовнішнім. Кожен з цих напрямів має свою специфіку та певні аспекти при його формуванні. Внутрішній напрям включає в себе інвестування виплат працівникам, тобто заробітну плату, премії тощо. Зовнішній, своєю чергою, включає виплати дивідендів акціонерам, сплату податків, погашення боргів, а також участь в соціальних фінансових програмах.

Згідно з розділом третім Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування є прибуток, який включає в себе дохід та витрати. Отже, згідно з цим законом, базова ставка податку на прибуток становить 18%. Розрахунок прибутку відбувається на підставі обліку фінансових результатів, які підприємство отримує через бухгалтерський облік.

Прибуток формується в декілька етапів: це отримання доходів, тобто формування реалізації продукції й інших операцій; обчислення витрат на виробництво продукції; адміністративні витрати; заробітну плату; сплату податків тощо. А кінцевим результатом стає отримання чистого прибутку (Рис.1).

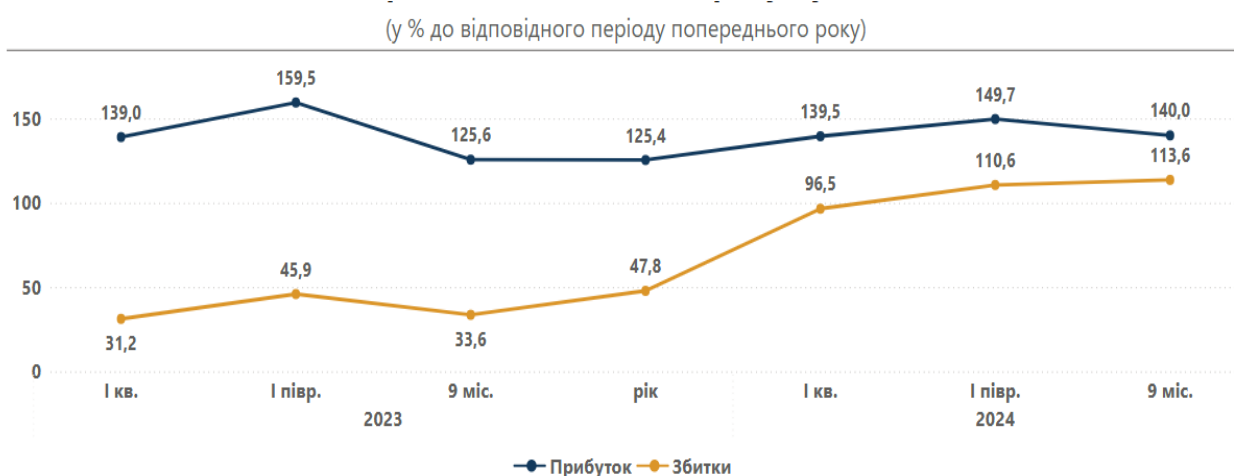

Рисунок 1. Темпи зростання(зниження) прибутку та збитків [9]

Згідно з інформацією від Державної служби статистики України, за січень-вересень 2024 року фінансовий результат до оподаткування великих та середніх підприємств позитивний і становив 720,6 млрд. грн, а прибуток таких підприємств досягав 892,8 млрд. грн [9] (Рис. 2).

Прибуток до оподаткування			
	Код за КВЕД-2010	млн.грн	у % до січня-вересня 2023
▲ Усього		892788,1	140,0
Сільське, лісове та рибне господарство	A	3313,3	582,1
Промисловість	B+C+D+E	286037,2	131,3
Будівництво	F	5878,1	161,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	105908,0	99,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	52554,1	109,1
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	1905,5	107,3
Інформація та телекомунікації	J	29636,7	100,8
Фінансова та страхова діяльність	K	354808,5	180,1
Операції з нерухомим майном	L	8908,8	79,1
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	27015,9	301,0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	4176,3	83,3
Освіта	P	150,3	662,2
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	4373,3	109,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	8000,1	217,0
Надання інших видів послуг	S	122,0	88,5

Рисунок 2. Фінансові результати до оподаткування великих та середніх підприємств [9]

Станом на вересень-січень 2023 року ми можемо побачити дані про фінансові показники з підприємств України. У цій таблиці наведено обсяг фінансових операцій та обсяг прибутку для кожного виду діяльності підприємства. Вказано темп зростання та скорочення показників відповідно до періодичної динаміки. Спостерігаємо, що прибуток усіх галузей становив 892,788 млн. грн, що становить 140% від рівня прибутковості у 2022 році.

За даними НБУ, банки України за січень-листопад 2024 року отримали 131,085 млрд. грн прибутку після оподаткування, що на 0,4% прибутковіше, ніж у 2023 році. На відміну від 2023 року, у 2024 році банки платили податкову ставку у розмірі 50% [8].

Таблиця 1

Рейтинг прибутковості банків [6]

Номер рейтингу	Назва банку	Прибуток млрд. грн
1	ПриватБанк	56,314
2	ОщадБанк	12,861
3	Райффайзен Банк	6,952
4	УкрексімБанк	6,029
5	КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	5,925
6	ПУМБ	5,864
7	УНІВЕРСАЛ БАНК	5,463
8	УКРГАЗБАНК	5,037
9	СІТІБАНК	4,535
10	УКРСИББАНК	4,136

До рейтингу увійшли 62 українські банки, проте очолив цей рейтинг ПриватБанк, який заробив 56,314 млрд. грн за рік. Саме ПриватБанк є лідером цього рейтингу вже декілька років поспіль. Утримувати лідерство Приватбанку допомагає низка факторів: надання своїм клієнтам послуг кредитування, функціонування онлайн платформи Приват24, яка є однією з ключових платформ здійснення більшості онлайн платежів, інвестиція коштів в державні облігації та інше. Попри велику кількість ризиків, він залишається одним із найприбутковіших банків України.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, прибуток є ключовим показником ефективності діяльності підприємства та відіграє важливу роль у розвитку бізнесу. Формування та розподіл прибутку залежать від різноманітних факторів, таких як собівартість продукції, якість управління, використання ресурсів, ціни, вплив державного регулювання та зміни на ринку.

Список використаних джерел:

1. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти ефективності діяльності підприємства : Modern economics. 2020. №21. С. 37-44. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/en/profit-and-profitability-as-determinants/>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Статті 142 та 240. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Електронний журнал «Ефективна економіка» №4, від 2015 року.
4. Мажухівська Г. В. Роль та функції прибутку підприємства у ринкових умовах господарювання : наукова робота магістра, гр. ЗЕП-17м. Житомирський державний технологічний університет. 2018. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/166.pdf>
5. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>
6. Прибутковість банків від 8 січня 2025 року : РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/>
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Покровська Н., Катрич Д. ДЕФІНІЦІЯ ТЕРМІНУ "ПРИБУТОК" В ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ. Економіка та суспільство. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3510>
9. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за січень–вересень 2024 року : Державна служба статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/>

Жидченко Ю. С., здобувач освіти,
науковий керівник: **Коновалова О. Б.**,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
ВСП «Фаховий коледж харчових технологій та підприємництва ДДТУ»

АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Сьогодні Україна переживає складні часи: руйнуються міста і села, об'єкти стратегічної інфраструктури, забруднюються сільськогосподарські землі. Після падіння на 28,8% у 2022 році, економіка України відновилася на 5,3% у 2023 році. За підсумками 2024 року очікується зростання від 3,4% (оцінка НБУ) до 3,6% (оцінка Мінекономіки) рік-до-року. Економічне відновлення поступово сповільнюється. Кожного кварталу 2024 року зростання відносно 2021 було нижчим, ніж у 2023 році. Відновленню економіки продовжують перешкоджати складна безпекова ситуація, нестача кваліфікованих працівників та російські